

Ewaluacja projektów rynku pracy - warsztaty (2019/20)

Kierunek: organizowanie rynku pracy (III rok)

Prowadzący: dr Łukasz Łotocki (l.lotocki@uw.edu.pl, www.lukaszlotocki.pl, twitter.com/LLotocki)

Cel zajęć:

Celem zajęć jest zapoznanie studentów z podstawami teoretycznymi, metodologicznymi, a przede wszystkim praktycznymi badań ewaluacyjnych. Studenci uzyskują wiedzę i umiejętności z zakresu ewaluacji z naciskiem na ewaluację projektów rynku pracy. Celowi temu służą: bieżące ćwiczenia warsztatowe poszczególnych etapów procesu ewaluacji, analiza literatury, analiza raportów z ewaluacji projektów rynku pracy, a przede wszystkim realizacja w zespole własnego badania ewaluacyjnego.

Efekty kształcenia:

- Student zna narzędzia pozyskiwania danych na temat wytwarzanych w kontekście pracy więzi społecznych, norm i reguł oraz tworzonych przez nie instytucji, struktur i organizacji (K_W05);
- Student potrafi wykorzystać w toku pracy zawodowej wiedzę z zakresu nauk o pracy do analizowania i interpretowania procesów i zjawisk społecznych zachodzących w obszarze pracy i rynku pracy (K_U01);
- Student posiada umiejętność tworzenia pisemnych opracowań prowadzonych przez siebie badań, analiz i prognoz odnoszących się do wiedzy związanej z naukami o pracy i potrafi wykorzystać te umiejętności w pracy zawodowej (K_U05);
- Student potrafi przygotowywać w toku pracy zawodowej badawcze i praktyczne projekty społeczne związane z obszarem pracy i rynkiem pracy, wykorzystując przy tym zdobytą w czasie studiów wiedzę, jak też skutecznie współpracując z innymi ludźmi (K_K03);
- Student potrafi zbudować zespół zadaniowy w miejscu pracy i w jego ramach współpracować aktywnie z innymi osobami (K_K05).

Warunki zaliczenia:

- Obecność i aktywność, a także terminowe składanie sprawozdań z prac cząstkowych zadawanych z zajęć na zajęcia (dopuszczalne są 2 nieobecności bez konieczności ich odrobienia, w przypadku więcej niż 2 nieobecności ale nie więcej niż 4 – każdą nieobecność należy odrobić w formie ustalonej z prowadzącym; w przypadku więcej niż 4 nieobecności – brak możliwości zaliczenia przedmiotu);
- Przygotowanie do zajęć;
- Przygotowanie i prezentacja w zespole 3-osobowym wybranego raportu z ewaluacji projektu rynku pracy;
- Przygotowanie i prezentacja w zespole 3-osobowym koncepcji ewaluacji wybranego projektu rynku pracy;
- Przygotowanie i prezentacja w zespole 3-osobowym własnego raportu z ewaluacji projektu rynku pracy (raport musi być podzielony na rozdziały, przy czym za przygotowanie pojedynczego rozdziału odpowiedzialna jest jedna osoba; rozdział ten będzie podstawą oceny indywidualnej przy zaliczeniu zajęć).

Z uwagi na warsztatowy charakter zajęć, poniższy program i porządek zajęć mają charakter ramowy i mogą ulegać zmianom dostosowującym je do bieżących potrzeb grupy. O ew. zmianach studenci będą informowani z odpowiednim wyprzedzeniem.

W sylabusie podano lektury podstawowe. Z zajęć na zajęcia mogą być zadawane również inne lektury (nieuwzględnione w niniejszym sylabusie).

Plan zajęć

1. Wprowadzenie. Zajęcia organizacyjne. Podział na zespoły badawcze.

Na czas zajęć, grupa warsztatowa zamienia się w Ośrodek Badań Ewaluacyjnych składający się z kilku niezależnych zespołów badawczych. Zadaniem studentów na kolejne zajęcia jest utworzenie zespołu badawczego (2-3 osobowego) oraz wstępne określenie przedmiotu oraz zarysu koncepcji projektu ewaluacyjnego podejmowanego przez zespół.

Przedmiot ewaluacji może zostać określony w rezultacie nawiązania kontaktu przez zespół badawczy z instytucją publiczną / organizacją pozarządową / firmą, która wyrazi chęć obopólnie korzystnej współpracy w ramach ewaluacji jej wybranych działań (projektów związanych z rynkiem pracy).

Alternatywnie przedmiotem ewaluacji mogą być elementy polityki rynku pracy państwa (np. konkretne rozwiązania ustawowe, dokumenty strategiczne, programy, działania) lub instytucje samorządowych.

2. Określanie potrzeb systemowych, grup docelowych i potrzeb uczestników, a także celów projektów poddawanych ewaluacji

Zespoły prezentują wstępną koncepcję własnego projektu ewaluacyjnego będącą wynikiem kontaktu z wybraną instytucją publiczną / organizacją pozarządową / firmą lub wstępnej analizy elementów polityki rynku pracy państwa albo działań instytucji samorządowych w tym zakresie.

Zadaniem zespołów na kolejne zajęcia jest zdobycie informacji o projekcie, działaniach lub rozwiązaniach, które zostaną poddane ewaluacji oraz przygotowanie listy pytań ewaluacyjnych wg przyjętych kryteriów.

Lektura podstawowa:

K. Olejniczak, *Wprowadzenie do zagadnień ewaluacji*, w: K. Olejniczak, M. Kozak, B. Ledzion (red.), *Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 17-39.

http://rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/teksty/olejniczak_podrecznik.pdf

Lektura dodatkowa:

R. Szarfenberg, *Ewaluacja i analiza polityki społecznej*, w: G. Firlić-Fesnak, M. Szyłko-Skoczny (red.), *Polityka społeczna. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007, s. 127-141,

http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/ewaluacja_analiza.pdf

3. Formułowanie pytań ewaluacyjnych wg przyjętych kryteriów

Zespoły prezentują informację o projekcie, który będą ewaluować oraz wstępną listę pytań ewaluacyjnych wg przyjętych kryteriów.

4. Formułowanie pytań ewaluacyjnych wg przyjętych kryteriów - cd.

5. Specyfika ewaluacji projektów rynku pracy - efekty zewnętrzne wpływające na proces ewaluacji i sposoby pomiaru efektywności

Lektura podstawowa:

M. Maksim, Z. Wiśniewski (red.), *Metody i narzędzia badania efektywności aktywnej polityki rynku pracy*, Warszawa 2012, Rozdział II. *Metodologiczne aspekty ewaluacji aktywnej polityki rynku pracy*, Rozdział III *Praktyka badania efektywności aktywnej polityki rynku pracy*, s. 25-56.

http://www.almp.umk.pl/public/pl/files/File/Publikacje/Metody_i_narzedzia_badania_efektywnosci_APRP.zip

Koncentrujemy się na następujących podrozdziałach: 2.2. Efekty osłabiające oddziaływanie aktywnej polityki rynku pracy, 2.3. Efektywność brutto i netto, 2. Sposoby pomiaru efektywności aktywnych programów rynku pracy stosowane przez publiczne służby zatrudnienia. Reszta dla chętnych.

Lektura dodatkowa:

Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2017 roku, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, wrzesień 2018.

https://www.gov.pl/documents/1048151/1060973/Efektywność_podstawowych_form_aktywizacji_zawodowej_w_2017_r.pdf/635b73c2-7aa0-d24c-399e-86cd5b2cec97

Przed kolejnymi zajęciami każdy zespół prowadzi kwerendę w celu wyszukania trzech dowolnych raportów z ewaluacji działań lub projektów związanych z rynkiem pracy. Nie muszą to być raporty wzorcowe, ważne jedynie, aby były to opublikowane (choćby w Internecie) raporty ewaluacyjne dotyczące zagadnień związanych z rynkiem pracy. Propozycje tych raportów należy przed kolejnymi zajęciami przesłać prowadzącemu na adres l.lotocki@uw.edu.pl. Zespół wskazuje z tych trzech propozycji jedną, która posłuży jako podstawa do przygotowania analiz będących przedmiotem zajęć nr 10 i 11.

6. Specyfika badań ewaluacyjnych i wskaźniki w ewaluacji (6 listopada)

Lektura podstawowa:

K. Olejniczak *Ewaluacja jako proces badawczy*; J. Górniak, K. Keler, *Rola systemów wskaźników w ewaluacji*, w: K. Olejniczak, M. Kozak, B. Ledzion (red.), *Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 101-126. http://rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/teksty/olejniczak_podrecznik.pdf

Standardy ewaluacji Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego,
http://pte.org.pl/wp-content/uploads/2015/08/Standardy_ewaluacji_PTE.pdf

7. Przygotowanie i omówienie własnych koncepcji ewaluacji projektu rynku pracy (1) (13 listopada)

Zespoły przynoszą i przedstawiają koncepcje własnych projektów ewaluacji (w formie prezentacji multimedialnej oraz wydrukowanego i zbindowanego dokumentu zwartego). Uwaga! Koncepcje te traktujemy jak oferty badawcze składane potencjalnemu podmiotowi, który ogłosił konkurs na realizację badania ewaluacyjnego. W związku z tym należy zadbać zarówno o poziom merytoryczny koncepcji, jak i o poziom estetyczny przedkładanych materiałów, a także o atrakcyjność przekazu.

Literatura podstawowa:

Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, https://www.ewaluacja.gov.pl/media/11102/poradnik_ewaluacji.pdf.

8. Przygotowanie i omówienie własnych koncepcji ewaluacji projektu rynku pracy (2) (20 listopada)

Zespoły ruszają w teren, prowadzą badania ewaluacyjne wybranego projektu. Badanie zostanie zakończone raportem.

9. Badania jakościowe i ilościowe w ewaluacji (27 listopada)

Lektura podstawowa:

S. Mandes, *Metody jakościowe w ewaluacji*; Ł. Widła, *Zastosowanie metod ilościowych w ewaluacji*, w:

K. Olejniczak, M. Kozak, B. Ledzion (red.), *Teoria i praktyka ewaluacji interwencji publicznych. Podręcznik akademicki*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2008, s. 129-174.
http://rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/teksty/olejniczak_podrecznik.pdf

10. Realizacja badania fokusowego (4 grudnia)

Lektura podstawowa:

Ł. Łotocki, *Zogniskowane wywiady grupowe jako metoda badawcza w polityce społecznej na przykładzie badań nad migracjami międzynarodowymi*, w: *Problemy Polityki Społecznej. Studia i dyskusje*, 2005 r., Nr 8, http://www.problempolitykispolecznej.pl/images/czasopisma/8/8_156-171.pdf

UWAGA! Zajęcia odbędą się w pracowni badań fokusowych w Gmachu Audytoryjnym WNPiSM na kampusie głównym (drugie wejście, na poziomie minus 1, sala nr 23).

11. Analiza raportów ewaluacyjnych dotyczących rynku pracy (1) (11 grudnia)

Zespoły przygotowują prezentacje dotyczące wybranego raportu ewaluacyjnego z projektu rynku pracy - tzw. metaewaluację. W prezentacji zawierają opis metod, główne wyniki ewaluacji i własne wnioski metodologiczne (co warto uwzględnić we własnym badaniu, czego zabrakło). Prezentacja ma mieć charakter szkoleniowy, tj. jej autorzy traktują pozostałych uczestników zajęć jak uczestników szkolenia wykorzystującego metodę *case study* i z tą myślą przygotowują swoje wystąpienie.

12. Analiza raportów ewaluacyjnych dotyczących rynku pracy (2) (18 grudnia)

13. Konsultacje badań ewaluacyjnych i przygotowanie do opracowania raportu z ewaluacji (8 stycznia)

Literatura podstawowa:

Ch. Frankfort-Nachmias, D. Nachmias, *Metody badawcze w naukach społecznych*, Zysk –i Ska Wydawnictwo, Poznań 2001, Dodatek B. *Zasady pisania raportu z badań*, s. 568-578;

E. Babbie, *Badania społeczne w praktyce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, Załącznik C, *Raport z badań*, s. 563-569.

Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012, https://www.ewaluacja.gov.pl/media/11102/poradnik_ewaluacji.pdf.

14. Prezentacja wyników własnych badań ewaluacyjnych oraz wniosków i refleksji z badań (1) (15 stycznia)

Zespoły przynoszą raporty z własnego projektu ewaluacyjnego (w formie prezentacji multimedialnej oraz wydrukowanego i zbindowanego opracowania zwartego). Opracowania zwarte muszą być podzielone na rozdziały, przy czym za przygotowanie pojedynczego rozdziału odpowiedzialna jest jedna osoba. Rozdział ten (rozdziały) będzie podstawą oceny indywidualnej przy zaliczeniu zajęć.

Zajęcia traktujemy jak seminarium zorganizowane dla podmiotu zamawiającego badanie ewaluacyjne, który wyłonił naszą ofertę badawczą. Celem tego seminarium jest syntetyczne i treściwe przekazanie zamawiającemu najważniejszych wyników naszego badania oraz dostarczenie mu raportu końcowego z ewaluacji. Należy więc zadbać zarówno o poziom merytoryczny prezentacji i raportu, jak i o poziom estetyczny przedkładanych materiałów, a także o atrakcyjność przekazu.

15. Prezentacja wyników własnych badań ewaluacyjnych oraz wniosków i refleksji z badań (2) (22 stycznia)

Przykładowe instytucje, z którymi można nawiązać kontakt w celu realizacji własnego zespołowego projektu ewaluacyjnego:

- Działy HR, działy szkoleń, działy odpowiedzialne za *employer branding* (kształtowanie marki pracodawcy) w firmach;
- Firmy szkoleniowe,
- Agencje Doradztwa Personalnego,
- Agencje Pośrednictwa Pracy;
- Fundacje i stowarzyszenia realizujące projekty;
- Akademickie Biura Karier;
- Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej;
- Wojewódzki Urząd Pracy;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i in.

Projekt ewaluacyjny może również dotyczyć elementów polityki rynku pracy państwa (np. konkretnych rozwiązań ustawowych, dokumentów strategicznych, programów, działań) **lub instytucji samorządowych**. Wówczas zespół poddaje ewaluacji dane rozwiązanie i regulacje, które go dotyczą, implementację, rezultaty itp., koncentrując się na określonym zakresie (elemencie) przedmiotu ewaluacji, posługując się zarówno metodą analizy danych zastanych, jak i metodami badań terenowych.

Przykładowe ramowe kwestie, których wybrane aspekty można poddać ewaluacji:

- proces prac nad projektem nowej ustawy o rynku pracy;
- rozwiązania zawarte w projektowanej ustawie o rynku pracy (ewaluacja *ex-ante*);
- profilowanie bezrobotnych, ew. wstępne rezultaty zaniechania tej procedury;
- zlecenie usług rynku pracy podmiotom zewnętrznym;
- wpływ programu Rodzina 500+ na rynek pracy;
- wpływ „zerowego podatku PIT” dla osób w wieku do 26 lat na rynek pracy (ewaluacja *ex-ante*);
- wpływ reformy szkolnictwa wyższego (wprowadzenia tzw. „Konstytucji dla nauki”) na rynek pracy (ewaluacja *ex-ante*);
- wpływ reformy systemu oświaty na rynek pracy;
- wpływ polityki migracyjnej państwa na rynek pracy, w tym np. z uwzględnieniem założeń zawartych w projekcie dokumentu pt. „Polityka migracyjna Polski”;
- oferty szkoleń proponowanych przez publiczne służby zatrudnienia (PSZ);
- współpraca PSZ z innymi instytucjami, w tym np. instytucjami pomocy i integracji społecznej;
- współpraca PSZ z pracodawcami i in.